

Pieniądz elektroniczny

Wyjaśniamy

Zgodnie z polskim oraz unijnym prawem, pieniądz elektroniczny oznacza wartość pieniężną przechowywaną elektronicznie, w tym magnetycznie, wydawaną, z obowiązkiem jej wykupu, w celu dokonywania transakcji płatniczych, akceptowaną przez podmioty inne niż wyłącznie wydawca pieniądza elektronicznego.

Upraszczając nieco tę definicję, można stwierdzić, że pieniądz elektroniczny to tzw. **pieniądz sieciowy**, przechowywany na elektronicznych nośnikach informacji, takich jak karty płatnicze czy aplikacje w smartfonach, który może być wydawany nie tylko przez banki, ale także inne podmioty – instytucje pieniądza elektronicznego.

Nośnikiem pieniądza elektronicznego mogą być karty przedpłacone. W rozporządzeniu unijnym dotyczącym regulacji opłaty *interchange* wskazuje się wprost, że karta przedpłacona oznacza **instrument płatniczy**, na którym przechowywany jest pieniądz elektroniczny.

Pieniądz elektroniczny a pieniądz bankowy

Pieniądz elektroniczny wydawany przez instytucje pieniądza elektronicznego na terytorium Unii Europejskiej różni się od tzw. pieniądza bankowego tym, że:

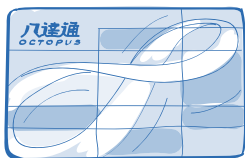
- środki te nie stanowią depozytu,
- nie podlegają ochronie wynikającej z systemu gwarantowania depozytów (BFG),
- nie podlegają ochronie przed nieautoryzowaną transakcją płatniczą w przypadku utraty anonimowego instrumentu pieniądza elektronicznego,
- instytucja pieniądza elektronicznego nie oferuje oprocentowania środków.

Pod względem spełniania funkcji płatniczej, dla posiadacza obu rodzajów pieniądza nie występują istotne różnice.

FinTech – zgodnie z definicją stosowaną w UE, terminem tym określa się innowacje w usługach finansowych oparte na technologii, które mogą prowadzić do powstania nowych modeli biznesowych, zastosowań, procesów i produktów oraz mogą mieć w związku z tym znaczący wpływ na rynki i instytucje finansowe oraz na sposób świadczenia usług finansowych.

Systemy pieniądza elektronicznego na świecie

System Octopus, Hongkong – system pieniądza elektronicznego powszechnie stosowany w Hongkongu. Służy jako instrument płatności zbliżeniowych (*smart contactless payment tool*), który działa jak elektroniczna portmonetka w postaci karty lub aplikacji na smartfonie, zegarku. System działa w oparciu o sieć terminali elektronicznych, rozmieszczonych w całym mieście - m.in. w środkach transportu publicznego, sklepach, restauracjach oraz kinach. Maksymalna wartość depozytu na karcie wynosi obecnie 3000 HKD, czyli równowartość ok. 1540 zł, według kursu na dzień 31 stycznia 2024 r.

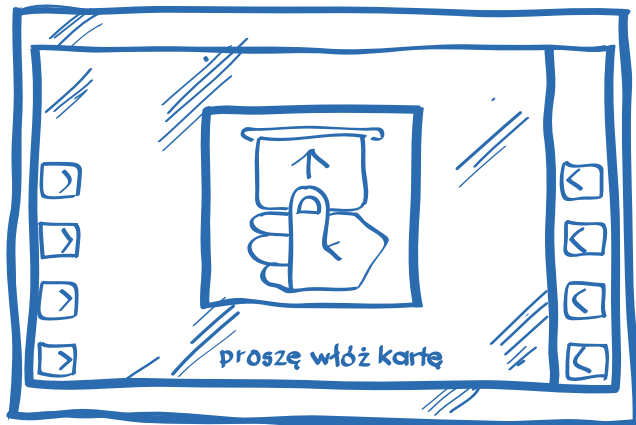
Oyster Card, Wielka Brytania – bezstykowa inteligentna karta do usług transportowych w Londynie. System został uruchomiony w 2003 r. przez londyńskiego operatora transportu. Karta działa w systemie *pre-paid*. Pozwala na opłacenie transportu miejskiego: metra, tramwajów, autobusów, kolei lokalnych.

AliPay, usługa globalna – podmiot uznawany za tzw. globalny *FinTech*, należący do chińskiej grupy Alibaba, uzyskał licencję instytucji pieniądza elektronicznego w Luksemburgu (jednak AliPay dostępny jest na kilku kontynentach i umożliwia transakcje w 27 walutach). Transakcje płatnicze mogą być realizowane z zastosowaniem usługi o nazwie *smile to pay* – płatność potwierdzana jest praktycznie wyłącznie przez zeskanowanie twarzy płacącego na podstawie algorytmów, które identyfikują cechy właściwe wyłącznie dla jego twarzy. W identyfikacji, jak wskazuje nazwa usługi, pomaga właśnie uśmiech.

Warto wiedzieć

Zgodnie z art. 38 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, możliwe jest wydawanie anonimowych kart przedpłaconych jeżeli – co do zasady – maksymalna kwota przechowywana elektronicznie, a także maksymalny miesięczny limit transakcji płatniczych nie przekracza równowartości 150 euro. Również 150 euro wynosi limit, który pozwala na to, aby karta przedpłacona była anonimowa, w przypadku podjęcia w gotówce wartości pieniężnej pieniądza elektronicznego.

Komisja Nadzoru Finansowego udostępnia zestawienie podmiotów zagranicznych prowadzących działalność transgraniczną w charakterze instytucji pieniądza elektronicznego na terenie RP na podstawie uzyskanej notyfikacji. Wykaz dostępny jest na stronie internetowej KNF: www.knf.gov.pl, zakładka „Podmioty” - „Wyszukiwarka podmiotów”.

Informacje na temat instrumentów pieniądza elektronicznego można znaleźć w półrocznych „Ocenach funkcjonowania polskiego systemu płatniczego” (więcej: <https://nbp.pl/system-płatniczy/dane-i-analizy/ocena-funkcjonowania-systemu-płatniczego/>).

Historycznie

23 kwietnia 2019 r. – pierwsze w historii polskiego rynku płatniczego zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na wydawanie pieniądza elektronicznego oraz świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji pieniądza elektronicznego. Zezwolenie to zostało udzielone spółce Billon Solutions Sp. z o.o., która rozpoczęła działalność operacyjną w I kwartale 2020 r.

Można uznać, że jest to rozpoczęcie nowej ery w rozwoju pieniądza elektronicznego w Polsce – do tego momentu bowiem uznawano, że nie był on w naszym kraju wydawany przez żaden podmiot z siedzibą na terytorium RP.